

Företagsamhetsmätning

Bakgrund

Genom företagande ges människor möjlighet att förverkliga sina idéer och drömmar. Men företagandet innebär också ett ansvar mot kunder, leverantörer, anställda och myndigheter. Svenskt Näringsliv arbetar för att fler ska få möjlighet att starta och driva företag. Samtidigt vet vi att många av dem som idag är företagare kommer att pensionera sig inom de närmaste åren, vilket kommer att få konsekvenser på lokal nivå. Hittills har det saknats aktuella uppgifter om hur många som väljer att ta ansvaret för att driva ett företag. Detta gäller särskilt på lokal nivå. Där saknas också data om hur många som försvinner från företagandet och hur många som kommer till. Därmed går det inte att få fram aktuella uppgifter om könsfördelningen jämnas ut eller om det sker en förnyring bland de företagsamma. De mätningar av företagande som finns på lokal nivå avser bara företag, inte människor.¹

Att mäta antalet nya företag är intressant, men det säger inte så mycket om människorna som väljer att ta ansvar för att driva ett företag. Om tre personer väljer att starta ett företag tillsammans räknas detta som bara ett nytt företag trots att tre personer valt att satsa på företagande. Om en företagare väljer att dela upp sitt företag i tre olika bolag registreras två nya företag. Men det har inte blivit fler personer som är involverade i företagande. Även om den traditionella nyföretagsstatistiken är värdefull så finns det ett behov av en ny typ av mätning som följer individerna bakom företagandet på lokal nivå. Därför presenterar nu Svenskt Näringsliv för första gången Företagsamhetsmätningen.

Vem är företagsam?

En person kan vara företagsam, det vill säga driftig och engagerad, utan att vara företagare. Men i våra mätningar likställer vi företagsamma personer med dem som har ansvar för utvecklingen av ett företag. Med denna definition har vi därför låtit UC selektera följande grupper.

- Personer med en aktiv² f-skattesedel
- Delägare i ett aktivt handels-/kommanditbolag³
- VD i aktivt aktiebolag
- Ordinarie styrelseledamöter i aktivt aktiebolag

¹ Idag publiceras Jobs&Society och ITPS regelbundet statistik över nya företag. Jobs&Societys mätning har fördelen att uppgifterna kan publiceras snabbt och har hög aktualitet. Samtidigt har ITPS mätningar den stora fördelen att de renser bort registreringar som inte är genuint nya företag.

² Med aktiv avses att f-skattsedeln inte avregistrerats. Kraven på att ett aktiebolag eller ett handelskommanditbolag ska vara aktivt är högre. Det innebär bland annat att vi förutom f-skatt även tittar på registrering av moms och arbetsgivaravgift.

³ Delägare som inte har personligt ansvar i kommanditbolag ingår inte i mätningen. Eftersom de inte är obegränsat ansvariga för verksamheten kan de likställas med aktieägare i aktiebolag.

Det bör noteras att vår definition av företagsamma personer inte är likadan som den som används för att bestämma vem som är företagare. SCB har två olika definitioner av företagare. I arbetskraftsundersökningarna (AKU) räknas alla de som är sysselsatta och lägger huvuddelen av sin tid på det egna företaget som företagare. I den registerbaserade statistiken klassificeras personer som företagare om de får huvuddelen av sin inkomst från sitt eget företag. Med den definition vi använder, kan personerna huvudsakligen vara anställda men ändå räknas som företagsamma.

Oavsett vilken definition som används för att beräkna antalet personer som är ansvariga för ett företag, kan denna avgränsning ifrågasättas. Vår definition skulle exempelvis kunna kritiseras både för att vara alltför bred och alltför smal. Det kan hävdas att det inte är rimligt att inkludera alla styrelsemedlemmar i aktiebolag eller att ta med personer med enskilda firmor som endast omsätter några tusen kronor om året. När det gäller styrelsemedlemmarna är vi medvetna om att det finns dem som knappt engagerar sig alls i bolag där de är styrelsemedlemmar. Men de har ändå ett juridiskt ansvar för att bolaget inte missköts. När det gäller företag med låg omsättning har vi valt att ta med dem, för att de som ansvarar för företagen ändå får en inblick i företagandet. De är tvungna att deklarerera sina inkomster och lämna uppgifter till myndigheter. Men vi rensar bort de personer som endast är kopplade till helt inaktiva företag.

Företagsamhet på kommunal nivå

Företagsamhetsmätningen är främst ämnad för att mäta utvecklingen på lokal nivå. Avsikten är att i varje kommun kunna mäta hur företagsamheten utvecklas. Vi vill kunna beskriva om fler blir involverade i företagande, om det sker en förnyring bland de företagsamma och om fler kvinnor blir företagsamma. Ett problem som uppstår i dessa sammanhang är att en person kan driva flera företag och dessa finns registrerade i olika kommuner. I vissa fall har en och samma personer styrelseuppdrag i ett hundratal olika företag. För att undvika dubbelräkning tar vi bort alla dubletter. Ett personnummer kan alltså bara förekomma en gång i vår beräkning av företagsamma personer. Denna person placeras sedan i den kommun där han eller hon har sin bostadsadress.

Vem är nyföretagsam?

Beräkningarna av antalet företagsamma i landets kommuner genomförs två gånger per år. Med nyföretagsam avses individer som inte fanns med i vår beräkning av kommunens företagsamma personer sex månader tidigare. Det bör påpekas att detta inte behöver betyda att personen under den senaste sexmånadersperioden blivit ägare av ett bolag eller fått en styrelseplats. Det kan också vara så att personen varit företagsam länge men flyttat till kommunen under det senaste halvåret. Det innebär att summan av alla nyföretagsamma i kommunerna inte behöver stämma överens med antalet nyföretagsamma i Sverige. För att kunna studera om nyföretagsamheten ökar tack vare inflyttning eller tack vare att fler av invånarna engagerar sig i företagande gör vi även en särredovisning av de inflyttade.

För några år sedan registrerades och aktiverades många företag inom jord- och skogsbruk i kölvattnet av stormen Gudrun. För att kunna avgöra om nyföretagsamheten i en kommun ökar endast på grund av en liknande händelse tar vi även fram uppgifter om de lokalt företagsamma enbart är kopplade till ett företag inom jord- och skogsbruk. Dessa uppgifter sårredovisas inte i de flesta fall. Endast när det är uppenbart att jord- och skogsbruk har ett signifikant inflytande på nyföretagsamheten i kommunerna kommenteras detta.

Slutligen samlar vi även in uppgifter om ålder och kön på de nyföretagsamma. På detta sätt kan vi följa om det sker en förnygring bland de företagsamma eller om könsfördelningen förändras.

Vilka försvinner från företagsamheten?

På motsvarande sätt som vi tar fram uppgifter för de nyföretagsamma följer vi dem som försvinner från företagsamheten. Det gäller de som avregistrerar sin f-skattsedel, säljer sitt innehav i handelsbolaget eller lämnar sina styrelseposter. För att räknas till denna avslutargrupp får det inte finnas någon koppling till företagsamheten kvar. En person som lämnar en styrelsepost i ett aktiebolag men är kvar som styrelsemedlem i ett annat eller har en f-skattsedel kvar räknas fortfarande som företagsam.

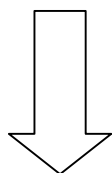
Även bland dem som försvinner från företagsamheten samlar vi in motsvarande uppgifter som för de nyföretagsamma. Vi kan följa om de försvinner från kommunen på grund av utflyttning eller om de helt avslutat sitt engagemang i företagandet. Dessutom tar vi fram uppgifter om ålder, kön och om de enbart varit kopplade till ett företag inom jord och skogsbruk.

Schematisk beskrivning av metodiken bakom Företagsamhetsmätningen

Steg 1

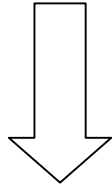
Alla personer som uppfyller ett av följande kriterier i UCs register samlas in.

- Personer med en aktiv f-skattsedel
- Delägare i ett aktivt handels-/kommanditbolag
- VD i ett aktivt aktiebolag
- Ordinarie styrelseledamöter i ett aktivt aktiebolag

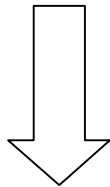
Steg 2

Alla dubletter rensas ut så att varje personnummer bara förekommer en gång i databasen. Sedan placeras individerna i den kommun där de har sin bostadsort. Nu finns listan över antalet företagsamma i varje kommun.

Steg 3

Gruppen med företagsamma i varje kommun jämförs med de företagsamma ett halvår tidigare. De som tillkommit sedan förra mätningen räknas som nyföretagsamma. De som försvunnit sedan den senaste mätningen räknas som avslutare. I båda grupperna tas det fram uppgifter om vilka som enbart är eller har varit kopplade till företag inom jord- och skogsbruk.

Steg 4

Både de nyföretagsamma och avslutarna delas upp efter ålder och kön. Dessutom kontrolleras hur stor del av de båda grupperna som utgörs av personer som antingen flyttat in till kommunen eller flyttat ut från kommunen. De nyföretagsamma och avslutarna kan därför delas in två grupper vardera. I beskrivningen nedan visas hur indelningen går till andra halvåret 2008 (AH 2008). Första halvåret 2008 betecknas FH 2008.

A Nyföretagsamma i kommunen x

A1. Genuint nyföretagsamma - Företagsamma i kommun xxx AH 2008, men ej företagsamma i någonstans i Sverige FH 2008.

A2. Inflyttare - Företagsamma i kommun xxx AH 2008, ej företagsamma i kommun xxx FH 2008, men företagsamma i annan kommun FH2008.

B Avslutare i kommunen x

B1. Genuina avslutare - Företagsamma i kommun xxx FH 2008 men ej företagsamma AH 2008.

B2. Utflyttare - Företagsamma i kommun xxx FH 2008, ej företagsamma i kommun xxx AH2008 men företagsamma i annan kommun AH 2008.

